

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет аграрного менеджменту
«22» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність D3 Менеджмент
Освітня програма Менеджмент міжнародного бізнесу
Факультет Аграрного менеджменту
Розробник: Горбатюк Тарас Віталійович, кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Філософія є обов'язковою дисципліною у рамках програми «Менеджмент міжнародного бізнесу» для студентів спеціальності D3 Менеджмент, яка сприяє формуванню ціннісних орієнтацій та критичного мислення. Вона охоплює основи філософської думки, історію філософії, логіку, етику, соціальну філософію та філософію науки, що дозволяє студентам усвідомлювати світоглядні засади сучасного суспільства і бізнес-середовища. Вивчення дисципліни сприяє формуванню здатності аналізувати складні соціальні та етичні проблеми, розуміти філософські концепції та їх застосування у практичній діяльності менеджера. Крім того, дисципліна має прикладну спрямованість, оскільки допомагає студентам формувати відповідальне ставлення до прийняття рішень, усвідомлювати роль етики у бізнесі та суспільстві, що є важливими складовими сучасної управлінської культури.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент міжнародного бізнесу
Факультет/ННІ	Аграрного менеджменту

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів системи філософських знань про природу, суспільство та людину, розвитку здатності критично аналізувати сучасні світоглядні концепції, усвідомлювати роль філософських ідей у процесах управління та міжнародного бізнесу, а також здобутті навичок застосування філософських підходів для обґрунтування управлінських рішень і формування відповідальної громадянської позиції.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Філософія» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК2 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК9 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК15 — Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК16 — Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності

СК6 — Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК14 — Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності

Програмні результати навчання

ПРН1 — Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ПРН2 — Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя

ПРН14 — Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації

ПРН15 — Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН16 — Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Історія світової філософії												
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Філософія Давнього світу	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Німецька класична філософія	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Некласична філософія ХІХХХІ ст.	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 7. Історія української філософської думки	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	14	0	0	14	30	58	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Теоретична та соціогуманітарна філософія												
Тема 1. Філософське вчення про буття	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Свідомість як фундаментальна категорія філософії.	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Філософія бізнесу як сфера соціогуманітарного знання. Онтологія бізнесу: основні категорії, ознаки, ризики.	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Філософія міжнародного бізнесу. Глобалізований світ як єдина система. Геополітика та геоекономіка. Філософія транснаціональних корпорацій	2	-	-	2	5	9	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	16	0	0	16	30	62	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	30	60	120	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	2
2	Тема 2. Філософія Давнього світу	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	2
5	Тема 5. Німецька класична філософія	2
6	Тема 6. Некласична філософія XIXXXI ст.	2
7	Тема 7. Історія української філософської думки	2
8	Тема 8. Філософське вчення про буття	2
9	Тема 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії.	2
10	Тема 10. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання	2
11	Тема 11. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства	2
12	Тема 12. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	2
13	Тема 13. Філософія бізнесу як сфера соціогуманітарного знання. Онтологія бізнесу: основні категорії, ознаки, ризики.	2
14	Тема 14. Філософія міжнародного бізнесу. Глобалізований світ як єдина система. Геополітика та геоеконіміка. Філософія транснаціональних корпорацій	2
15	Тема 15. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	2
2	Філософія Давнього світу	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія	2
6	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7	Історія української філософської думки.	2
8	Філософське вчення про буття	2
9	Свідомість як фундаментальна категорія філософії.	2
10	Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
11	Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	2
12	Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації.	2
13	Філософія бізнесу як сфера соціогуманітарного знання. Онтологія бізнесу: основні категорії, ознаки, ризики.	2
14	Філософія міжнародного бізнесу. Глобалізований світ як єдина система. Геополітика та геоекономіка. Філософія транснаціональних корпорацій.	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Два обличчя античного гедонізму	10
2	Особливості розвитку ідеї "суспільного договору" в філософії Нового часу (Т.Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо)	10
3	Філософія існування в реаліях викликів сьогодення	10
4	Плюралізм істини у сучасній науці: консенсус проти догматизму	10
5	Атомізація та криза публічного простору: чи можлива "спільність" без спільного ґрунту?	10
6	Антикризовий імунітет: як репутація та філософія бренду рятують бізнес у часи турбулентності	10
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Рейтингова оцінка / самооцінювання
- Презентація проекту
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірки
- Словесні – пояснення, лекція, бесіда, дискусія, полеміка.
- Дискусії та дебати для розвитку критичного мислення та аналізу філософських концепцій.
- Практичні – навчальні вправи, практичні роботи, конференції, дискусії, диспути, презентації.
- Аналіз філософських текстів у малих групах для формування навичок роботи з джерелами
- Кейс-стаді для застосування філософських підходів до сучасних технологічних та етичних проблем.
- Метод кейс-стаді для аналізу етичних викликів у сфері ІТ та філософського осмислення сучасних технологічних проблем.
- Обговорення сучасних проблем у сфері штучного інтелекту та інформаційних технологій з філософської точки зору
- Метод практико-орієнтованого навчання.
- Метод навчання через дослідження — метод навчальних дискусій та дебатів.
- Метод командної роботи, мозкового штурму
- Проблемне навчання
- Практичне заняття.

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Історія світової філософії		
Практична робота. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	ПРН 1, ПРН 16. Знати основні етапи розвитку світової філософії, її ключові ідеї та постаті, аналізувати історичний контекст філософських ідей, застосовувати філософські підходи для аналізу сучасних суспільних викликів. Вміти критично оцінювати філософські концепції, формулювати власні думки та аргументи, використовувати історичні джерела та сучасні наукові підходи у дослідженнях.	5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Філософія Давнього світу		5
Практична робота. Філософія Середньовіччя та Відродження		5
Практична робота. Філософія існування в реаліях викликів сьогодення		5
Практична робота. Філософія Нового часу та Просвітництва		10
Практична робота. Німецька класична філософія		10
Практична робота. Некласична філософія XIX-XXI ст.		10
Практична робота. Історія української філософської думки		10
Самостійна робота. до модуля 1		10
Модульна контрольна. до модуля 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Теоретична та соціогуманітарна філософія		
Практична робота. Філософське вчення про буття	ПРН 16, ПРН 15. Ознайомитись із сучасними концепціями філософії, її роль у формуванні суспільної свідомості та культурних цінностей, аналізувати сучасні виклики через філософську призму, формулювати етичні та соціальні міркування у контексті менеджменту міжнародного бізнесу. Вміти застосовувати філософські підходи для розв'язання практичних проблем, демонструвати критичне мислення та відповідальність у професійній діяльності.	5
Практична робота. Свідомість як фундаментальна категорія філософії.		5
Практична робота. Пізнавальна активність людини. Особливості наукового пізнання.		5
Практична робота. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації		10
Практична робота. Філософія бізнесу як сфера соціогуманітарного знання. Онтологія бізнесу: основні категорії, ознаки, ризики.		10
Практична робота. Філософія міжнародного бізнесу. Глобалізований світ як єдина система. Геополітика та геоекономіка. Філософія транснаціональних корпорацій.		10
Практична робота. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього		10
Самостійна робота. до модуля 2		10
Модульна контрольна. до модуля 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
--	--

Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3474>);

-Горбатюк Т.В. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія» для денної форми навчання ОС «Бакалавр». К.: НУБіП України, 2025. 63 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Бейлі С., Мілліган Е. Міфи про брендинг. Харків: Фабула, 2020. 256 с.
2. Бертран Рассел Історія західної філософії Б. Рассел;(пер.з англ. Ю Лісняка, П. Таращука) Харків: Фоліо, 2023. 380 с.
3. Боярчук А. І. Глобалізаційні процеси міжнародного бізнес-середовища в сучасних реаліях. Економічні інновації. 2017. 64, 32-36.
4. Ворбертон Найджел Коротка історія філософії/ Н.Ворбертон; пер. з англ. Анна Марховська. Київ: Наш формат, 2023. 217с
5. Воронкова В.Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика/ В.Г. Воронкова, В.О. Нікітенко; М-во освіти і науки України, Запор.нац. ун-т, Навч.-наук. інс-т ім Ю.М.Потебні. Львів, 2022. 459 с
6. Глушко Т. П. Філософія бізнесу як міждисциплінарна освітня компонента. 2022. № 28(1) С. 184-196.
7. Горбатюк ТВ, Данилова ТВ. Теорія цивілізацій та гуманітарні проблеми людства: монографія. Київ-Ніжин. 2015 - Видавець ПП Лисенко ММ. 640 с.
8. Гринів О. Історія української філософії. Львів : Тріада плюс, 2015. 302 с
9. Данильян О.Г. Філософія: підручник/ О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань; М-во освіти і науки України, нац. юр. ун-т ім Ярослава Мудрого. 2-е вид.,перер.і допов.,Харків: Право, 2018. 430 с.
0. Довгаль О. А., Панкова Ю. М. Концептуалізація формування корпоративної культури в міжнародних бізнес-структурах. Проблеми економіки. 2018. 1. 182-186.
1. Думанська І. Ю. Філософія ведення бізнесу з іноземними контрагентами в контексті їх ментальності: поради для фахівців ЗЕД. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 6(1). - С. 64-68.

2. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: навч. посіб. для студ. всіх спец. [В.І. Штанько, О.О. Жидкова, О.В. Турута] М во освіти і науки України, Хар.нац. ун-т радіоелектроніки- 2-е вид. доп.і перер. Харків: ХНУРЕ, 2021. 72 с.
3. Карп В. С., Резнікова Н. В., Иващенко О. А. Імперативізація ідей сталого розвитку в зеленому маркетингу: міжнародний бізнес в координатах етичного споживання і справедливої торгівлі. Інвестиції: практика та досвід. 2023, 18, 18-25.
4. Квактун О. О., Божанова В. Ю., Варламова О. А., Левченко Л. М. Розвиток міжнародного менеджменту на сучасному етапі глобалізації. Економічний простір. 2015. 101. 12-24.
5. Куцик П.О. Нооекономіка: «філософія серця» у практиці життя: (до 300-ліття з дня народж. Г.Сковороди) Куцик П.О., Шевчик Б.М., Шевчук В.О., Львів: Видавництво львівського торговельно-екон. ун-ту 2023. 302 с.
6. Людина і суспільство: філософські, психологічні і політологічні виміри: в 3 кн. Львів. нац. ун-т ім. І.Франка; за ред. В.П.Мельника, - 2-е вид допов. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 364 с.
7. Мержиєвська В. «Ізми» у світі ідеологій, філософій та релігій/ В.Мержиєвська, Київ: Портал, 2023.198с.
8. Олексенко Р. Філософія проблем моралі в підприємницькій діяльності. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2013. 3, 6, 22-25.
9. Ославський Б. 10 успішних українських брендів. Івано-Франківськ: Дискурсус, 2017. 140 с.
0. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посіб. Львів : Сполом, 2014. 276 с.
1. Синиця А. Аналітична філософія : монографія Львів : ЛДУФК, 2013. 303 с.
2. Синиця А. Філософія : навч.-метод. посіб. Львів : ЛДУФК, 2014. 179 с.
3. Синиця А.С. Вступ до філософії штучного інтелекту: підручник/ А.Синиця, Львів. нац. ун-т ім. І.Франка ,Львів ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 290 с.
4. Сіверс В.А. Філософія творчості: підручник/ В. Сівер: Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. 291с
5. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. К., 2016. 437 с.
6. Туренко В.Є. Рання грецька філософія: рефлексії про політику і право/ В.Туренко, Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, Київ: Дух і літера, 2023. 605 с.
7. Фергюсон Ф. Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. Київ: Маш Формат, 2020. 144 с.
8. Філософія теоретичний курс: навч. посіб. для студентів закл. вищ .освіти/ Я.В.Шрамко та ін.; за наук. ред .Я.В.Шрамка, Криворіз. держ. пед. ун-т Кривій Ріг:

КДПУ,2021. 263 с.

9. Філософія успіху: навч.-метод. Посіб., Київ; Людмила, 2023. 147 с.
0. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014, 224 с.
1. Філософія: навч-метод. посібник / Шукалович А.М., Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022.192 с.
2. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] Людмила Рижок, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.
3. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. Причепій Є.М. на ін. К.: Академія, 2003. 576 с.
4. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 506 с.
5. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: «Наш формат». 2019. 608 с.
6. Шарп І. Four Seasons: історія бізнес-філософії компаній. Харків: Фабула. 2019. 320 с.
7. Шевчук К.С. Панорама сучасної зарубіжної філософії: навч. метод. посіб./ К. С. Шевчук; Рівне: РДГУ, 2019. 242 с.
8. Штанко В.І. Філософія: навч.посіб./В.І. Штанько, Г.М. Горячківська, Г.Г. Старикова. Харків ХНУРЕ, 2021. 292 с.